

МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 378.22

DOI : <http://dx.doi.org/10.30970/vas.23.2022.12201>

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ “СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ”¹

Людмила БЕЛІНСЬКА

<https://orcid.org/0000-0001-5177-539X>

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра соціокультурного менеджменту,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79008
e-mail: lyudmyla.belinska@lnu.edu.ua*

Максим МАКСИМЧУК

<https://orcid.org/0000-0003-3363-6198>

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра соціокультурного менеджменту,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79008
e-mail: maksym.maksymchuk@lnu.edu.ua*

Наталія ДАНИЛИХА

<https://orcid.org/0000-0002-4716-6011>

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра соціокультурного менеджменту,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79008
e-mail: nataliya.danylykha@lnu.edu.ua*

Андрій ШЕВЧУК

<https://orcid.org/0000-0003-4875-2255>

*Львівський національний університет імені Івана Франка
кафедра соціокультурного менеджменту,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79008
тел.: +380322394317; e-mail: andriy.shevchuk@lnu.edu.ua*

¹ Публікацію підготовлено в межах науково-дослідної теми “Менеджмент соціокультурної діяльності як галузь прикладного культурознавства”, яку виконують викладачі кафедри соціокультурного менеджменту ЛНУ ім. Івана Франка в межах робочого часу (номер державної реєстрації 0119U002401).

На основі використання діяльнісного підходу у гуманітарних дослідженнях сформульовано та обґрунтовано методичні основи формування дидактичної понятійно-термінологічної системи “соціокультурна діяльність”. Проведено класифікацію основних понять пропонованої термінологічної системи, зокрема виділено базові та похідні поняття. Зважаючи на проведений термінологічний аналіз наукових джерел, запропоновано авторські визначення базових понять, таких як: людина, активність, діяльність, поведінка, соціум, простір. Ґрунтуючись на принципах термінологічної роботи, базові поняття розгорнуто у похідні поняття пропонованої дидактичної системи, такі як: людська діяльність, соціальна діяльність, культурна діяльність, соціокультурна діяльність, соціокультурний простір, соціокультурна сфера, соціокультурна система, соціокультурний комплекс, соціокультурний кластер, соціокультурна галузь тощо. Запропоновано авторське бачення структурування сфер соціокультурної діяльності на основі виділення їх видів та типів. Обґрунтовано компонентні складові соціокультурного простору на різних таксономічних рівнях – від глобального до локального, – а також на рівні співробітництва різних таксономічних суб’єктів. Виділено та структуровано за видами базову та суміжні сфери соціокультурної діяльності, а також визначено їх суб’єктні складові на макро-, мезо-, мікро- та нанорівні соціокультурного аналізу.

Ключові слова: соціокультурна діяльність, понятійно-термінологічна система, людина, активність, діяльність, поведінка, соціум, простір, соціальний простір, культурний простір, соціокультурний простір, соціокультурна сфера, соціокультурна система, соціокультурний комплекс, соціокультурна галузь, соціокультурний кластер.

Постановка проблеми. На сучасному етапі соціокультурні чинники стають важливими детермінантами розвитку держав та їх національних економік, адже впливають як опосередковано на формування інституційної специфіки провадження господарської діяльності, так і безпосередньо формують види діяльності, які, в епоху становлення економіки знань, стають рушійними силами її розвитку. Це дає підставу дослідникам виділяти соціокультурну діяльність як особливий і дуже важливий різновид діяльності людини, який потребує ґрунтовних наукових досліджень. Основну проблему у цьому контексті становить потреба мультидисциплінарного характеру таких досліджень, адже її вивчають культурологи, економісти, історики, філософи, соціологи та інші спеціалісти. Все це потребує кропіткої роботи з визначення основних понять та термінів, що стосуються сфери соціокультурної діяльності. Крім того, у навчальних закладах в Україні готують спеціалістів-менеджерів соціокультурної діяльності, а отже, процес викладання різних дисциплін цієї спеціальності повинен бути забезпечений належним дидактично-термінологічним апаратом. З огляду на це, проблема формування дидактичної понятійно-термінологічної системи “соціокультурна діяльність” має важливе наукове та практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальнофілософські та наукові основи духовно-практичної діяльності людини, які є методологічними засадами дослідження соціокультурної діяльності, викладено у наукових працях Володимира Мельника [10], діяльнісний підхід у контексті формування наукової основи гуманітарних та соціоекономічних досліджень розробляв у своїх працях Степан Вовканич [3], використання діяльнісного підходу у педагогічній практиці викладено, зокрема, у праці Рейчела Паркера та Ст’єрне Томсена [12],

проблематику менеджменту соціокультурної діяльності як напряму наукового та технологічного знання розглянуто авторським колективом під керівництвом Олени Щербини-Яковлевої [17], питання загальних методичних проблем викладання соціокультурної діяльності розглянуто у працях Наталії Кочубей [6], виховну складову соціокультурної діяльності висвітлено у працях Галини Лещух [7] та Ірини Лисакової [8], концептуальні питання підготовки менеджерів соціокультурної діяльності викладено також у працях Олени Оленіної [11], термінологічну культуру як складову підготовки майбутніх менеджерів розглянуто у працях Наталії Ашаренкової [1]. Побачили світ й спеціальні профільні видання термінологічного плану, зокрема словник-довідник організатора заходів Лариси Зеленської та Анастасії Романової [4].

Невирішені частини загальної проблеми. Навчальна дисципліна “Соціокультурна діяльність” є однією з базових дисциплін для підготовки фахівців зі спеціальності 028 “Менеджмент соціокультурної діяльності”, яких готують понад два десятки ЗВО в Україні. Незважаючи на наявність низки наукових та навчально-методичних публікацій, поняття “соціокультурна діяльність” потребує подальшого вивчення з метою більш чіткого окреслення його сутнісного значення задля підвищення термінологічної культури майбутніх випускників [1], що передбачає формування відповідної дидактичної понятійно-термінологічної системи (ДПТС).

Метою публікації є виклад результатів понятійно-термінологічного дослідження феномену соціокультурної діяльності, наслідком якого стало визначення основних наукових категорій та понять, якими описують цей феномен і які можуть становити основу дидактичної понятійно-термінологічної системи під час викладання низки курсів зі спеціальності 028 “Менеджмент соціокультурної діяльності”, таких як “Соціокультурна діяльність”, “Менеджмент соціокультурної діяльності”, “Івент-менеджмент” тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методика формування дидактичної понятійно-термінологічної системи “соціокультурна діяльність” будується на тому, що для поглиблення визначення поняття “соціокультурна діяльність” та інших понять ДПТС на базі цього важливого поняття ми використовуємо діяльнісний підхід у гуманітарних дослідженнях [3, 5–7, 9, 10, 12, 13]. Цей підхід формувалася на основі використання наукових моделей прагматології² як загальної теорії людської діяльності.

Базові та похідні поняття ДПТС “соціокультурна діяльність” зображено на рис. 1 Як бачимо з ілюстрації, базовими поняттями є: людина, активність, діяльність, поведінка, соціум, простір³.

² Прагматологія (від грец. *πράξις* – дія та *λογία* – мова, вчення) – галузь досліджень, що вивчає людську діяльність, зокрема в аспекті її ефективності – загальна теорія людської діяльності. Цей термін уперше використав у 1890 р. французький соціолог і філософ Альфред Еспінас. Засновниками цього напряму досліджень вважають австрійсько-американського економіста Людвіга фон Мізеса, польського філософа та логіка Тадеуша Котарбінського та українського економіста Євгена Слущького.

³ Сучасне розуміння категорії простору передбачає його розгляд невід’ємно від часу, тобто як простір–час. У соціокультурному контексті ми розглядаємо його як багатовимірний часопростір, що має яскраво виражений історичний вимір розвитку національних соціокультурних систем.

Рис. 1. Базові та похідні поняття ДПТС “соціокультурна діяльність”
 Джерело: розробка авторів.

Дамо попередні визначення базовим поняттям ДПТС “соціокультурна діяльність”.

Людина – розумна та духовна істота, активна, діяльна та соціальна; істота, що діє (бавиться та грає, навчається та виховується, виховує та навчає, працює та відпочиває, творить та дозвілляє).

Активність – здатність взаємодіяти, здатність впливати та викликати дію, рівень спрямованості зусиль на реалізацію мети. Вирізняють речовинну, біологічну, психічну, соціальну та інші різновиди активності. Зокрема, у живих істот можемо вирізнити сенсорну, рефлексорну та психічну активність, а у людини, крім попередньо означених різновидів, ще й душевну, когнітивну, інтелектуальну, розумову та духовну активність.

Діяльність – процес активної взаємодії, активність, що складається з актів взаємодії, які є поєднанням окремих дій, що має переважно усвідомлений характер.

Поведінка – набір реакцій на середовище, що має переважно несвідомий характер.

Соціум – спільнота людей, людська спільність, що може формуватися за різними ознаками.

Простір – система відносин та зв’язків.

На основі визначення базових понять можемо дати такі визначення похідним поняттям.

Людська діяльність – спосіб буття людини, яка проявляється в активній взаємодії людини із зовнішнім та внутрішнім середовищем, у структуруванні людиною простору її існування як зовнішнього стосовно людини, так і її внутрішнього простору. Людську діяльність, що має свідомий характер, потрібно вирізнити від поведінки людини, яка є більш неусвідомленою. Людська діяльність – це усвідомлена поведінка людини.

Соціальна діяльність – діяльність спільнот людей, або соціумів – груп, колективів, громад, страт, класів, народів, націй – спрямована на задоволення спільних та індивідуальних потреб учасників такої діяльності з метою підвищення загального рівня добробуту та духовного розвитку.

Культурна діяльність – вихідне поняття для визначення понять соціокультурна та соціально-культурна діяльність, різновид людської діяльності, який у широкому розумінні охоплює всі інші види людської діяльності (релігійну, мистецьку, наукову, освітню, оборонну, політичну, економічну тощо), а у вузькому значенні є видом людської діяльності, який складається з освітньої, наукової, мистецької та релігійної діяльності.

Результатом культурної діяльності у широкому розумінні є формування культури, як усього, що створено людиною і протистоїть природі, а у вузькому розумінні – культури як поєднання освіти, науки, мистецтва та релігії (див. таблицю).

Соціально-культурна діяльність – поєднання понять соціальної та культурної діяльності; діяльність людей, під час якої створюються соціальні та культурні блага задля задоволення відповідних людських (суспільних) потреб.

Сфери економічної та соціокультурної діяльності, виділені на основі аналізу КВЕД України

Культура	Сфери культури	Узагальнені види діяльності	Тип діяльності	Природа
	Релігія	Релігійна та благочинна	Соціокультурно-господарський	
	Мистецтво	Мистецька та розважальна		
	Наука	Наукова та винахідницька (інженерна, технічна)		
	Освіта	Освітня та виховна		
	Оборона	Оборонна та з підтримання безпеки (правопорядку)	Господарсько-соціокультурний	
	Політика	Політична та управлінська		
	Економіка	Економічна та соціальна		

* Джерело: складено авторами на основі [5].

Соціокультурна діяльність – культурна діяльність, яку провадить соціум (суспільство загалом та окремі його складові – актори і суб'єкти – юридичні та фізичні особи) і яка має вагомe соціальне (суспільне) значення, що виражається, насамперед, у її виховній функції. Соціокультурну діяльність найчастіше пов'язують з використанням людиною ресурсу вільного часу під час дозвілля.

Суб'єкти соціокультурної діяльності – соціокультурні організації та окремі люди, які діють у соціокультурній сфері на основі права власності, права інтелектуальної власності, інших різновидів права, визначеного законодавством

України, можуть мати статус юридичної особи, або фізичної особи підприємця, що визначається цивільним законодавством та керуються у своїй діяльності українським законодавством про культуру. Їх також називаємо соціокультурними акторами (агентами, діячами).

Соціокультурний простір – сукупність відносин, система зв'язків та середовище взаємодії акторів (суб'єктів, агентів) соціокультурної діяльності. Залежно від таксономічного рівня суб'єктів виділяють такі його різновиди: *глобальний, міжнародний, національний, регіональний, субрегіональний, локальний та персональний* соціокультурний простір. *Персональний* соціокультурний простір формується на рівні соціокультурної взаємодії окремої людини (індивіду, особистості, персони). *Локальний* соціокультурний простір формують організації та установи соціокультурної діяльності, їхні творчі колективи. *Субрегіональний* соціокультурний простір поділяють на *муніципальний соціокультурний простір (простір міст, селищ та сіл)* та *соціокультурний простір територіальних громад*. *Регіональний* соціокультурний простір формується на рівні регіонів усередині держави. *Національний* соціокультурний простір функціонує на рівні державних утворень, а також бездержавних націй. *Міжнародний* соціокультурний простір є наслідком співробітництва декількох держав, або груп держав. *Глобальний* соціокультурний простір сформували всі державні утворення та нації Світу на сучасному етапі розвитку в епоху становлення глобалізованого інформаційного суспільства. На рівні співробітництва різних суб'єктів соціокультурної діяльності формується *трансперсональний, міжмуніципальний, міжгалузевий, міжрегіональний, транскордонний та міжнаціональний* соціокультурний простір. На рівні співробітництва держав та формування наддержавних утворень, наприклад ЄС, можемо говорити про єдиний соціокультурний простір, у межах якого немає адміністративних бар'єрів на шляху руху культурних товарів та послуг.

Соціокультурна сфера, або соціально-культурна сфера (*СКС*) – сукупність видів діяльності та галузей нематеріального виробництва, спрямованих на забезпечення соціальних та культурних потреб людини (індивіда, особистості).

Соціокультурна система – це об'єктивна єдність закономірно пов'язаних між собою процесів та явищ, компонентів, елементів та їх зв'язків у сфері соціокультурного життя людини та людських спільнот. Ця система характеризується багатогранністю, синергійністю, усі її складові перебувають в органічному взаємозв'язку один з одним і не існують поза її межами.

Соціокультурний комплекс – це високоінтегрована система, єдність декількох соціокультурних галузей, які виробляють взаємозамінну продукцію, або послідовно перетворюють певні вихідні ресурси, або вирішують важливу загальнодержавну культурну чи соціальну проблему.

Соціокультурний кластер – це добровільне територіальне або галузеве об'єднання підприємницьких інституцій соціокультурної сфери, які співпрацюють з науковими та освітніми установами, органами місцевої влади та громадськими організаціями з метою підвищення конкурентоздатності своєї продукції та сприяння соціально-економічному та культурному розвитку територій, на яких формується кластер.

Соціокультурна галузь – сукупність організаційних одиниць (підприємств, організацій, установ, закладів) соціокультурної сфери, які виконують переважно однакові види діяльності.

У сучасному Класифікаторі видів економічної діяльності (КВЕД-2010) галузевий принцип побудови класифікації господарських одиниць змінено на видоводіяльнісний принцип. З огляду на це, потрібно дати визначення такому поняттю, як вид соціокультурної діяльності.

Вид соціокультурної діяльності – це різновиди економічної діяльності обліковуваних КВЕД-2010 статистичних одиниць (юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців тощо), які на вищих рівнях класифікації групуються у галузь культури в складі національної економіки.

Можемо також виділяти галузеву структуру культури як сфери економічної діяльності. У сучасному трактуванні це буде видоводіяльнісна структура культури. Соціокультурні види діяльності виокремлюються у КВЕД-2010. Зазначимо, що класичним поняттям галузі (соціокультурної чи культурної) також не варто нехтувати, адже галузі добре формалізуються за допомогою теорії графів і добре візуалізуються з дидактичною метою за допомогою символу дерева – наукової метафори, яку, зокрема, використовують у менеджменті соціокультурної діяльності під час побудови дерева цілей.

Сфера соціокультурної діяльності (ССКД) – сфера людської (соціокультурної) діяльності, у якій реалізуються основні і допоміжні її форми та види. Виділяємо базову та суміжні сфери соціокультурної діяльності. Ці сфери соціокультурної діяльності фактично творять єдину цілісну систему. Сфера соціокультурної діяльності – компонент соціокультурної сфери суспільства (нації).

Компонентний склад сфери соціокультурної діяльності подано на рис. 2. Виділяємо базові та суміжні складові сфери соціокультурної діяльності.

Рис. 2. Складові сфери соціокультурної діяльності
 Джерело: розробка авторів.

Базова сфера соціокультурної діяльності – основна сфера соціокультурної діяльності, яка формує її організаційне та функціональне ядро.

Суміжна (допоміжна, додаткова) сфера соціокультурної діяльності – сфера соціокультурної та господарської діяльності, яка дотична до базової сфери, має на неї визначальний детермінуючий вплив та подібні форми організації діяльності.

На нашу думку, базову сферу соціокультурної діяльності формують такі види діяльності, як: дозвіллева; розважальна; родієва; творча; інформаційна. Сюди ж можемо віднести різні культурно-організаційні різновиди діяльності, такі як бібліотечна, музейна тощо. Суміжні сфери соціокультурної діяльності формують такі види діяльності, як: релігійна та духовна; наукова та винахідницька (інженерна); освітня та виховна; спортивна та фізкультурна; туристична та рекреаційна; медична та оздоровча (рис. 2).

Висновки та перспективи подальших розвідок. Підсумовуючи викладене вище, можемо констатувати, що дидактична понятійно-термінологічна система “соціокультурна діяльність” базується на таких категоріях, як людина, активність, діяльність, соціум, простір і описується через конкретизацію таких загальнонаукових понять, як: простір – система відношень та зв’язків; сфера – набір (множина) складових компонентів, що виділяються за різними ознаками; система – поєднання елементів та їх зв’язків; комплекс – система з високою щільністю зв’язків.

Пропонована система у подальшій перспективі може бути використана для підготовки навчально-методичних видань, зокрема, як базова концептуальна основа навчального посібника “Соціокультурна діяльність”, а також для формування термінологічно-довідкових видань і створення електронних навчальних курсів на платформі MOODLE, зокрема заповнення таких їхніх компонентів, як “Ключові слова” та “Глосарій”.

Список використаної літератури

1. Ашаренкова Н. Г. Термінологічна культура як складова професійної компетентності менеджера : зб. статей НАКККіМ. Київ, 2013. С. 32–38.
2. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с. URL : https://tourlib.net/books_ukr/bocheluk.htm
3. Вовканич С. Й. Діяльнісний підхід до людського та інтелектуального капіталу в знанневомісткій економіці: концептуалізація понять. Український соціологічний журнал. 2009. № 1–2. С. 71–78.
4. Зеленська Л. М., Романова А. О. Івент-менеджмент : словник-довідник. Київ : НАКККіМ, 2015. 84 с.
5. Національний класифікатор України “Класифікація видів економічної діяльності” (КВЕД). Київ : Центр учбової літератури, ВМГО “Український молодіжний правничий союз”, 2011. 224 с.
6. Кочубей Н. В. Соціокультурна діяльність : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2017. 122 с.
7. Лещух Г. В. Особливості соціокультурної діяльності як фактора соціально-виховного впливу на особистість. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. 2019. Вип. 1 (44). С. 98–101.
8. Лисакова І. В. Соціальна педагогіка та педагогіка дозвілля в підготовці менеджерів соціокультурної діяльності. Наукові записки Ніжинського державного

університету імені Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки : науковий журнал. 2012. № 4. С. 139–142.

9. Максимчук М. В. Діяльнісний підхід у регіональних дослідженнях: вступні зауваження. *Clovek v suradniciach multidimenzialnej spolocnosti III*. Presov, 2002. S. 169–177.

10. Мельник В. П. Духовно-практична діяльність як синтез пізнавального і перетворювального. Вісник Львівського університету. Серія : *Філософські науки*. 1996. Вип. 33. С. 7–15.

11. Оленіна О. Ю. Концепція підготовки менеджерів соціокультурної діяльності в умовах формування суспільства знань. *Культура України*. 2013. Вип. 42. С. 41–49. URL : https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura42/ku42-p2/11.pdf

12. Паркер Р., Томсен С. Діяльнісний підхід у школі. Київ, 2019. 75 с. URL : https://cms.learningthroughplay.com/media/dx1corjh/ltp-at-school_ukranian_version.pdf

13. Петінова В. В., Опанасюк О. Б. Теорія та історія соціокультурної діяльності : навч. посібник. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2018. 78 с. URL : http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/1958/3/Petinova_2018.pdf.

14. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах : навч. посібник. Київ : Кондор, 2005. 408 с.

15. Ткаченко В. В., Ткаченко К. О. Дозвілля як галузь соціокультурної діяльності. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія : *Педагогічні науки*. 2019. № 3. С. 48–52. URL : <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3460/3756>

16. Філімонов С. Аналіз понять “дозвілля” в сучасній науковій літературі. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : *Педагогічні науки*. 2013. Вип. 121 (2). С. 188–192.

17. Щербина-Яковлева О. Ю., Світайло Н. Д., Ключко М. О., Щербина А. М. Менеджмент соціокультурної діяльності як напрям наукового та технологічного знання. Дидактика, логіка, методологія. Суми : СумДУ, 2018. Ч. 1. 207 с. URL : https://ppst.sumdu.edu.ua/images/pdf/Shcherbyna-Yakovleva_sotsiokulturna_diiialnist.pdf

References

1. Asharenkova, N. (2013). Terminologichna kul'tura yak skladova profesijnoyi kompetentnosti menedzhera : zb. statej NAKKKiM. Kyiv, 32–38 [in Ukrainian].

2. Bochelyuk, V. (2006). Dozvillyeznavstvo : navch. posibnyk. Kyiv : Centr navchal'noyi literatury, 208 s. [in Ukrainian]. URL : https://tourlib.net/books_ukr/bocheluk.htm

3. Vovkanych, S. (2009). Diyal'nisnyj pidhid do lyuds'kogo ta intelektual'nogo kapitalu v znannyevomistkij ekonomici: konceptualizaciya ponyat'. *Ukrayins'kyj sociologichnyj zhurnal*, 1–2, 71–78 [in Ukrainian].

4. Zelens'ka, L. & Romanova, A. (2015). Ivent-menedzhment : slovnyk-dovidnyk organizatora zahodiv. Kyiv : NAKKKiM, 84 s. [in Ukrainian].

5. Nacional'nyj klasyfikator Ukrayiny “Klasyfikaciya vydiv ekonomichnoyi diyal'nosti” (KVED). (2010). Kyiv : Centr uchbovoyi literatury, VMGO “Ukrayins'kyj molodizhnyj pravnychyj soyuz”, 224 s. [in Ukrainian].

6. Kochubej, N. (2017). Sociokul'turna diyal'nist' : navch. posibnyk. Sumy : Universytets'ka knyga, 122 s [in Ukrainian].
7. Leshhuh, G. (2019). Osoblyvosti sociokul'turnoyi diyal'nosti yak faktora social'no-vyhovnogo vplyvu na osobystist'. Naukovyj visnyk Uzhgorods'kogo universytetu. Seriya : Pedagogika. Social'na robota, 1(44), 98–101 [in Ukrainian].
8. Lysakova, I. (2012). Social'na pedagogika ta pedagogika dozvillya v pidgotovci menedzheriv sociokul'turnoyi diyal'nosti. Naukovi zapysky Nizhyns'kogo derzhavnogo universytetu imeni Mykoly Gogolya. Psyhologo-pedagogichni nauky : Naukovyj zhurnal, 4, 139–142 [in Ukrainian].
9. Maksymchuk, M. (2002). Diyal'nisnyj pidhid u regional'nyh doslidzhennyah: vstupni zauvazhennya. Clovek v suradniciach multidimenzialnej spolocnosti III. Presov, 169–177 [in Ukrainian].
10. Mel'nyk, V. (1996). Duhovno-praktychna diyal'nist' yak syntez piznaval'nogo i peretvoryuval'nogo. Visnyk L'vivs'kogo universytetu. Seriya : Filosofs'ki nauky, 33, 7–15 [in Ukrainian].
11. Olenina, O. (2013). Koncepciya pidgotovky menedzheriv sociokul'turnoyi diyal'nosti v umovah formuvannya suspil'stva znan'. Kul'tura Ukrayiny, 42, 41–49 [in Ukrainian]. URL : https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura42/ku42-p2/11.pdf
12. Parker, R. & Tomsen, S. (2019). Diyal'nisnyj pidhid u shkoli. Kyiv, 75 s. [in Ukrainian]. URL : https://cms.learningthroughplay.com/media/dx1copjh/ltp-at-school_ukranian_version.pdf
13. Petinova, V. & Opanasyuk, O. (2018). Teoriya ta istoriya sociokul'turnoyi diyal'nosti : navch. posibnyk. Odesa : PNU im. K. D. Ushyns'kogo, 78 s. [in Ukrainian]. URL : http://dspace.pdu.edu.ua/bitstream/123456789/1958/3/Petinova_2018.pdf
14. Petrova, I. (2005). Dozvillya v zarubizhnyh krayinah : navch. posibnyk. Kyiv : Kondor, 408 s. [in Ukrainian].
15. Tkachenko, V. & Tkachenko, K. O. (2019). Dozvillya yak galuz' sociokul'turnoyi diyal'nosti. Visnyk Cherkas'kogo nacional'nogo universytetu imeni Bogdana Hmel'nyc'kogo. Seriya : Pedagogichni nauky, 3, 48–52 [in Ukrainian]. URL : <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3460/3756>
16. Filimonov, S. (2013). Analiz ponyat' "dozvillya" v suchasnij naukovej literaturi. Naukovi zapysky Kirovograds'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Seriya : Pedagogichni nauky, 121(2), 188–192 [in Ukrainian].
17. Shherbyna-Yakovleva, O. & Svitajlo, N. & Klochko, M. & Shherbyna, A. (2018). Menedzhment sociokul'turnoyi diyal'nosti yak napryam naukovogo ta tehnologichnogo znannya. Dydaktyka, logika, metodologiya. Sumy : SumDU, 1, 207 s. [in Ukrainian]. URL : https://ppst.sumdu.edu.ua/images/pdf/Shcherbyna-Yakovleva_sotsiokulturna_diialnist.pdf

METHODIC OF FORMATION OF A DIDACTIC CONCEPT-TERMINOLOGICAL SYSTEM “SOCIO-CULTURAL ACTIVITY”

Lyudmyla BELINSKA

*Ivan Franko National University of Lviv
Department of Sociocultural Management,
Valova Str., 18, Lviv, Ukraine, 79008
e-mail: lyudmyla.belinska@lnu.edu.ua*

Maksym MAKSYMCHUK

*Ivan Franko National University of Lviv
Department of Sociocultural Management,
Valova Str., 18, Lviv, Ukraine, 79008
e-mail: maksym.maksymchuk@lnu.edu.ua*

Nataliia DANYLYKHA

*Ivan Franko National University of Lviv
Department of Sociocultural Management,
Valova Str., 18, Lviv, Ukraine, 79008
e-mail: nataliya.danylykha@lnu.edu.ua*

Andriy SHEVCHUK

*Ivan Franko National University of Lviv
Department of Sociocultural Management,
Valova Str., 18, Lviv, Ukraine, 79008
e-mail: andriy.shevchuk@lnu.edu.ua*

Based on the use of the activity approach in humanitarian studies, the methodic foundations of the formation of the didactic concept-terminological system “socio-cultural activity” were formulated and substantiated. The classification of the main concepts of the proposed terminological system was carried out, in particular, the basic and derived concepts were highlighted. Based on the terminological analysis of scientific sources, author’s definitions of main concepts such as: person, activity, behavior, society, space are proposed. Based on the principles of terminological work, basic concepts are expanded into derived concepts of the proposed didactic system, such as: human activity, social activity, cultural activity, sociocultural activity, sociocultural space, sociocultural sphere, sociocultural system, sociocultural complex, sociocultural cluster, sociocultural industry, etc. The author’s vision of structuring spheres of socio-cultural activity based on the selection of their types and forms is proposed. The components of the socio-cultural space at different taxonomic levels from global to local, as well as at the level of cooperation of various taxonomic subjects are substantiated. Basic and related spheres of socio-cultural activity are identified and

structured by species, and their subject components at the macro-, meso-, micro- and nano-levels of socio-cultural analysis are determined.

We can state that the didactic concept-terminological system “socio-cultural activity” is based on the categories: person, activity, society, space and is described through the concretization of such general scientific concepts as: space – a system of relations and connections; sphere – a set (plurality) of constituent components distinguished by various characteristics; system – a combination of elements and their connections; a complex is a system with a high density of connections.

In the future, the proposed system can be used for the preparation of educational and methodological publications, in particular, as the basic conception of the educational manual “Socio-cultural activity”, as well as for the formation of terminological and reference publications and the creation of electronic training courses on the MOODLE platform, in particular, the filling of their components such as “Keywords” and “Glossary”.

Keywords: sociocultural activity, terminological system, society, cultural space, sociocultural sphere, sociocultural cluster.

Стаття надійшла до редколегії 19.12.2022

Прийнята до друку 30.12.2022